UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instrvctorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

An pactum legis commissoriæ locum habeat in pignoribus in censu & in emphyteusi, & de pœnis appositis in mutuo, & an in posseßione feudi vel emphyteusis reddita directo domino in pignans teneatur ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

Visual Library

¶ An pactum legis commiſſoriæ locum habeat in pignoribus in cenſu & in emphyteuſi, & de pœnis appoſitis in mutuo, & an in poſſeſſione feudi vel emphyteuſis reddita directo domino in pignus teneatur talis dominus fructus computare in ſortem.

CAP. LXVIII.

PRæterea licet nonnihil per tranſitum de pœnis legis commiſſoriæ, recordamur nos dixiſſe, tamen quia vnamquamque materiam ad amuſſim ex ſuis principiis eruendam eſſe cenſemus: ideo hic primò quæritur. Vtrũ pactum commiſſi, id eſt legis cõmiſſoriæ locum habeat in pignoribus, id eſt vtrùm ſic liceat conuenire, ſi non ſolueris debitum intra tale tẽpus, pignus quod mihi tradis ſit amiſſum, vel pro ſolutione mihi debita fiat meum. Qõ. 1.

¶ Igitur ad quæſtionem dicitur primò iſtud pactũ, quod ſi debitum non ſoluatur intra tantum temporis creditor fit dominus illius pignoris ſibi pro debito impignorati pro pretio ſibi debito, reprobatum eſt tanquam illicitum per ius canonicum: niſi debitoris interuenerit iuramentum non contraueniendi tali pacto legis commiſſoriæ: nam tunc cum iſtud iuramentum ſine periculo æternæ ſalutis ſeruari poſſit: ſeruandum eſt, niſi ex cauſa relaxetur [a] quia in iſto caſu iuramentum præiudicat legi commiſſoriæ prohibenti commiſſum incurri in pignoribus.

¶ Secundò dicimus, quòd licet iſtud pactum legis cõmiſſoriæ in pignoribus nequeat imponi per modum legis commiſſoriæ, tamen bene poteſt apponi per modum pœnæ in conſcientia vt ſcilicet pignus approprietur creditori ſi debitor qui illud impignorauit: debitum non perſolueritita Syluester, [b] & patet quia pactum pœnale, id eſt legis pœnalis non eſt prohibitum per leges ſi ſic paciſcatur creditor ſine fraude, vt ſe ſeruet indemnem, quia licet ius ciuile iſtud pactum commiſſi de amittendis pignoribus, ſi non ſoluatur debitũ tempore deſtinato, reprobetur ad tollendã læſionem impignorãtiũ, ne immodicè lædãtur in amiſſione ſuorum pignorum, vel in venditione eorum facta creditoribus pro modico pretio, tamen in conſcientia ſi creditor pignoratarius huiuſmodi in contractu adhibeat pœnam ad coercẽdam contumaciam

a c. ſignificante. de pignor.

b Syluest. verb. Pactum. §. 14.

etiam debitoris, licitum eſt iſtud pactum pœnale, atque ideò ab eo tempore, quo debitor eſt in mora ſoluendi, quando ſic pactum eſt, pignus remanebit venditum mutuatori pretio iuſto legali, quia hoc fit nō ratione mutui, ſed ratione pœnæ.

c Nauar. Sum. Lat. c.17.num. 215.
d Scot. in 4.diſt.15.

¶ Tertiò dicimus cum Nauarro [c] peccare, qui mutuans appoſita pœna, niſi intra diē ſtatutū ſoluerit ei mutuatarius, quem iam à principio credebat ad eundem diem ſoluere non poſſe, atque ſimul cum culpa incurrit obligationem reſtituendi, ita Scotus [d] cum communi.

¶ Quartò, adijcimus peccare etiam cum obligatione reſtituendi, qui pœnā exigit ab eo, qui ſine ſua culpa per impotentiam eam non ſoluit. Sicut etiam peccat cum tali obligatione reſtituendi qui exigit pœnam commiſſi in pignore ab eo etiam qui iurauit non contrauenire quando quia iuſte fuit impeditus intra ſignatum tempus pignus redimere non potuit: [e] & patet quia regulariter vbi non eſt culpa, pœna eſſe non debet.[f] At verò ſecundum Metinam Complutenſem ſecus eſt quando illa conditio fuit appoſita non per modū pœnæ, ſed per modum intereſſe ceſſantis, quando appoſita fuit à mutuante veriſimiliter credente mutuatarium in termino ſignato poſſe bene ſoluere adhibita diligentia, quia tunc non obſtante, quòd mutuatarius ſine culpa ſua impotens factus fuerit ad non ſoluendum in termino, ſi ceſſabit mutuatori intereſſe, verè illud ſoluere manet obnoxius, quia mutuans etiā abſque culpa ſua non tenetur huius intereſſe iacturam pati: ſed poteſt indemnem ſe ſeruare.

e cap. ſignificante de pignor.
f cap.2. de conſtit.

¶ Quintò dicimus, quod eandem culpā & reſtitutionis obligationem ſubit, qui ſoluta ſibi parte debiti totam pœnam exigit, ſaltem quando obligatio ſic eſt diuiſibilis, quòd prodeſt pars obligationis ſoluta ipſi creditori.[g] Secus eſt, vt diximus ſi bona fide mutuator pœnā appoſuit vt timore eam incurrendi mutuatarius ſoluat, præſertim optando potius ſolutionem, quam pœnę incurſionē, quia tunc non peccat illam pœnam exigendo à potente reſtituere, & negligente. [h]

g cap. ſuā. cum gloſ. cōmuni de Pœnit.
h l. ſi pacto. C. de pact.

Qō. 2.

¶ Verùm vt omnia rimemur non ab re erit hic indagare vtrum pœna cōmiſſi poſſit apponi in cōtractibus cenſualibus, id eſt vtrùm emens cenſum, hanc poſſit anne-

ctere

ſtere conditionem, vt ſi venditor cenſus nō penderit penſionem cenſualem per biennium, poſſeſſionis id eſt hypothecæ ſupra quam conſtituitur cenſus, amiſſionē patiatur. Et videtur quod liceat, quia in recompilatione noua legum titulo de cenſibus, tributis, & hypotec. l. prima, titulo decimo quinto, ſic cauetur, quòd executioni mādentur pœnæ appoſitæ in contractibus cēſus: etiam ſi graues fuerint. Pœnam quoque commiſſi ibi adiectam effectui mandari lex ſancit. In contrarium eſt quod Pius quintus in ſuo proprio motu de creādis cenſibus ait, quod in creatione cenſus pacta non apponantur huiuſmodi, quod debitor cenſus moroſus aliquid ſoluat ratione lucri ceſſantis: ergo multo minus poterit attexi ibi pactum commiſſi, id eſt amiſſionis hypothecæ, quod eſt longe grauiùs, quam pactum de lucro ceſſante.

¶ Igitur pro reſeranda veritate quæſtionis vt moris eſt noſtri ſtatuamus has concluſiones ¶ Quarum prima ſit, licet pœnas commiſſi iuſte poſitas licitè poſſit creditor à ſuo debitore accipere: tamen ſi talis pœna cōmiſſi in cenſibus temporalibus & redimibilibus apponatur, vt ſi debitor cenſus præſtituto tempore non ſoluerit penſionem cenſualem, amiſsionem patiatur poſſeſſionis, & hypothecæ ſupra quam conſtitutus eſt cenſus, iniuſta & illicita eſt talis pœna commiſſi. Hæc cōcluſio eſt Nauarri in additionibus, eſt tamen contra Sotum; [i] & ait Nauar. in regno Nauarræ tēperatum, & correctum eſſe ius ciuile, ſic ſcilicet vt ſi pœna commiſſi appoſita fuerit in cenſu, qui moroſus fuit in ſoluendo non perdat hæreditatem, ſed vendatur hæreditas ad recuperandas nondum ſolutas penſiones, & principale: & reliquum pretij redditur domino hæreditatis. Prædicta quoque concluſio eſt etiam Metinæ [k] quam probat quia pœnæ non debēt eſſe ita rigidæ præſertim pro culpis interdum minimis: ſed amiſſio totius poſſeſſionis, & hypothecæ pro re tam minima vt pro mora ſolutionis penſionis exiguæ eſt nimis exorbitans pœna, ergo ſaltem in conſcientia non eſt omninò iuſta, ſed in foro exteriori neſcio an lex prædicta cōmiſſi in cenſibus ſit generaliter vſu recepta.

i *Sotus de iuſtitia & iure lib.6. q.5. art.2.*

k *Metin. de reſtit. q. vlt. de cenſib.*

¶ Secunda cōcluſio quæ eſt fratris Ioſephi in ſuis floribus quæ videtur rationabilis, & æquitati innitēs, pœna

commiſſi

commiſſi in cenſibus erit licita, ſi cenſus talem conditio-
nem pœnæ habens annexam maiori pretio ematur, quia
iam ex maiori pretio tale grauamen impoſitum vendito-
ri cenſus recompenſatur. Sed iuriſtæ reſpondebunt, ſem-
per pretium legis, ſcilicet quatuordecim pro mille iſtud
grauamen recompenſari, ſed tu lector dictum puta quan-
dum nihil amplius pretij impenditur pro iſto grauamine
amiſſionis hypothecæ, quidquid ſit de foro exteriori &
de lege ciuili, quæ in præſumptione grauiſſimæ negli-
gentiæ, & damni inde incurrendi à creditore fundari vi-
detur ſi ſic non puniatur moroſus cenſualiſta, in cõſcien-
tia tamen talis lex non videtur in toto rigore ſit ſeruan-
da. Imò nullo modo videtur ſeruanda, quando ex impo-
tentia omiſit ſoluere penſionem, quia ſine culpa ſua non
ita pœna eſt mulctandus. Nam & cum ex negligentia fe-
cerit videtur pœna temperanda, niſi forte ex magna mali-
tia & proteruia, & cum magno detrimento emptoris cen-
ſus, per multos annos omiſiſſet plures pẽſiones ſoluere,
quia in hoc caſu lex ciuilis, & ſententia Soti poſſent ha-
bere locum.

¶ Sed de contractu emphyteuſis per quem transfertur
dominium vtile in emphyteutam retento dominio dire-
cto apud dominum qui quidem contractus proinde me-
dius inter locationem, & venditionem computatur, con-
trouerti quoque poſſet an pœna commiſſi appoſita in eo
locum habeat, ſed quia res eſt non tam in ambiguo po-
ta dicendum eſt, quod verè pœna iſta commiſſi in con-
tractu emphyteuſis locũ habet, quia in iſto cõtractu illa
pœna non tantam præ ſe fert grauitatem, quia per talem
amiſſionem trãſit poſſeſſio ad dominum ſuum directum,
purgariq; poteſt ſi per biennij lapſum incurratur per ce-
lerem ſolutionem factam eccleſiæ.

Qõ 3. ¶ Inſuper aliquis fortè rogabit an poſtquam de pacto
legis commiſſoriæ circa pignora, quod ſi in pœnam ſine
fraude vſurarum appoſitum ſit, ſit validũ dictum eſt, iuxta
l. ſi fundus. §. fin. ff. de pign. etiam ſic ſit, appoſitum ſi ſit pa-
ctum in pœnam vt lapſo die redimendi pignus, eſſet ven-
ditum iuſto pretio? adhuc valet ſecundum Panorm. cap.
ſignificante. de pignor. & ſecundum D. Anton. tit. 1. cap.
& Sylueſtr. in roſa aurea, caſu 28.

¶ ...

¶ An idem pactum poſſit apponi circa fructus pignoris addendo quod niſi ad præfixum diem redimatur, omnes fructus, aut pars eorum, qui vſque ad eum diem ex pignore ſint capti ſint mutuantis. Qõ.4.

¶ Reſpondetur primo ex mente Nauarri [l] id nullatenus eſſe licitum, vt patet cap. ſignificante de pignoribus cum ei annot. quia prædicti fructus debẽt manere debitori, vel in ſortem, vel in intereſſe, computari, alioquin non caret vſura.

l *Nauar. Sum. Lat. ca. 17. nu. 217.*

¶ Secundò dicimus, quod hæc regula iuridica, quod ſemper fructus pignoris debent in ſortem ſolutionis debiti computari habet exceptionem in feudo, vbi ſingulari ratione [m] ſi dominus directus in pignus mutui quod tradit, à ſuo mutuatario, & ſimul feudatario accipiat prædium feudale, fructus talis pignoris, id eſt prędij, eos non computando in ſolutionem mutui, accipere poteſt, dummodò interim, dum percipit tales fructus: feudatarius ratione feudi ad nulla munera, vel obſequia maneat aſtrictus, quia iam tunc per iſtam impignorationem prædij feudalis cenſetur dominium prædij vtile, quod erat penes feudatarium ad dominum directũ prorſus reuerſum fuiſſe, quare tanquam ex re omnino ſua cenſetur dominus feudi capere illos fructus.

m *cap. conqueſtus. c. 1. de vſur. adiũcta gl. fin.*

¶ At vero an ex re emphyteutica, ſcilicet prędio, poſſit dominus directus capere fructus, non computando eos in ſortem mutui, quando emphyteuta illud prædium in pignus mutui accepti, domino directo dedit: maius dubium premit. nam Io. Ana. in cap. 1. de vſuris dubitat, At Imola cap. 1. de feudis idem dicit de domino directo accipiente in pignus prædium emphiteuticũ, ſcilicet quod poſſit accipere fructus ex illo non computãdo eos in ſortem mutui ſibi ab emphiteuta debiti.

¶ Dicendum eſt ergo ad hanc quæſtionem ex mente Imol. & Barbat. cap. 1. de feudis, & Nauarri quòd etiam dominus directus accipiens in pignus mutui prædium emphiteuticum, poteſt accipere fructus pignoris, non computando eos in mutuati ſortem, & vltra hoc poſtea recuperare integrum mutuum modo iſta tria concurrãt ſecũdùm Nauarrum, quę etiã ſecundùm ipſum in feudo concurrere debent. Primò quod nihil aliud debitum ex

contractu

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

contractu emphiteutico dominus directus preter fructus accipiat.

n Syluest. verbo, fundum. q.30.

¶ Secundò vt illud prædium non ſit effectum melius, ſeu melioratum ab emphiteuta iuxta Syluest. [n] Quod verum eſt quoad partem fructuum, qui ex melioratione capiuntur, & quoad alios quæ ſine illa perciperentur, quia tunc dominus directus non poterit capere fructus ex prædio ſic meliorato.

¶ Tertium quod emphiteuta dominium vtile emphyteuſis gratis, aut ferè gratis obtinuerit à domino directo vt communiter feudatarius ſolet obtinere: nam ſi ille emphateuta, ſeu feudatarius obtinenda ſua vtilia illa dominia magnam ſummam pecuniæ ſoluit, non poteſt tunc directus dominus capere fructus ſibi ſaltem quando penſio, ſiue reſponſio pro eis ſoluenda longè minor eſt fructuum valore, quia ita tenet communis opinio, & Ang. verbo. feudatarius §.33. Syluest. eodem. §.10. Maior. in 4. diſt.15 quæſt.31. Sed tanto plus tunc ex fructibus retinere poterit, quam to minus pretium iuſto dominus vtilis domino directo dedit, [o] §. Item cum totum de officio delegati.

o arg. l. quæ de tota. ff. de rei vendi. cap. Paſtoralis.

¶ An etiam ex contractu cenſus poſſit emptor reputare fructuum dubitatur. Sed reſpondetur, quod hoc licitum eſt, & caret labe vſuræ, ſi cenſus ſit emptus iuxta conditiones Martini. 5. & præſertim Pij. 5. in ſuo proprio motu, ſcilicet quod fiat numerata pecunia, & iuſto pretio irrecuperabili ex parte emptoris quod conſtituatur ſupra rem immobilem, determinatam, & fructiferam, qua perempta, vel inutili facta ceſſet cenſus, & quod non ſoluat laudemium, & cætera. Vide ibi, vide Martinum. 5. & Calixtum 3. in extrauagant. de emptione & vendit. & quamuis alij aliter in his conditionibus cenſus variauerint, ſed tamen tales cenſus iuxta regulas iſtorum pontificum & ab eis conditiones poſitas ſunt regulandi vt ceſſet ſcandalum & & careant labe vſurę, & iniuſtitiæ, vel ne in foro exteriori vſurarij reputentur aut iniuſti.

¶ *An in venditione poſſeſſionis emphiteuticæ, aut cenſus hipothecatæ dominus directus poſſit exigere laudemium.*

CAP. LXIX.

Qō. 1. QVoniam de pœnis: quæ in contractibus ſolent apponi, & de cōditionibus, quæ in illis, & in mutuo poſitæ ſunt